

Ryszard Boguwolski

Plemięta, gm. Gruta, woj. toruńskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 10, 279-280

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nych - konnych i pieszych, ozdobną rękojeść rógową noża myśliwskiego oraz liczny materiał ceramiczny.

Badania zostały zakończone.

PLEMIĘTA, gm. Gruta
woj. toruńskie
Stanowisko 1

Muzeum w Grudziądzu
Polskie Towarzystwo
Archeologiczne i Numiz-
matyczne Oddział
w Grudziądzu

Badania prowadził mgr Ryszard Boguwolski. Finansował WKZ w Toruniu i Urząd Gminny w Grucie. Trzeci sezon badań. Gródek rycerski /początek XV w., 1414 r./.

Badania stanowiły kontynuację prac. Zakończono eksplorację wnętrza rumowiska domostwa. Dwór obronny był usytuowany na owalnym, częściowo sztucznie uformowanym wzgórzu odciętym od wysoczyzny dość szeroką fosą. Do momentu podjęcia prac prezentował się w krajobrazie jako charakterystyczne grodzisko stożkowe.

Odkryty dwór rycerski, z którego zachowały się relikty najniższej kondygnacji prezentował pierwotnie kilkunadcygnową wieżę obronną wzniesioną w konstrukcji słupowej na planie prostokąta o rozmiarach 7,7 x 9,8 m. Obraz tej konstrukcji zachował się w negatywach słupów odsłoniętych na wysokość około 1,9 m, które obłożone płaszczem glinianym tworzyły ściany wieży. W glinianym klepsku podłogi zarysowały się negatywy ośmiu słupów symetrycznie rozmieszczonych po konstrukcji nośnej wieży, zagłębione pierwotnie ca 1,2 m od odkrytego poziomu podłogi. W północnej ścianie budynku odkryto korytarzowe wejście o długości 5,4 m prowadzące pierwotnie z dziedzińca do najniższej kondygnacji budynku. W przyziemiu odkrytej konstrukcji budynku, jak wskazują materiały archeologiczne, znajdowała się część gospodarczo-produkcyjna, między innymi kuźnia. Tygielki odlewnicze, żuźle i narzędzia kowalskie świadczą o istnieniu tutaj również warsztatu kowalskiego, z którego pochodziła większość odkrytego materiału ruchomego. Na wyższych kondygnacjach znajdowały się pomieszczenia mieszkalne dworu.

Odkrycie kuźni w obrębie dworu rycerskiego poświadcza wysoką rangę zawodu kowala obrazując różne dziedziny własności feudała, do którego należały zarówno narzędzia kowalskie jak i liczne wyroby jego warsztatu. Do wyrobów takich zaliczyć trzeba przede wszystkim narzędzia rolnicze między innymi kilkanaście sierpów i półkosków, żelazne okucia drewnianych łopat, kopaczki, siekiery, gracki i widły.

Produktami miejscowymi były również narzędzia codziennego użytku jak zamki, klucze, zawiasy drzwi, łańcuchy, skoble, haki, noże, oskary, nożyce, strugi, brzytwy, świdry, kółka, sprzączki, łyżki, gwoździe i wiele innych.

Poczesne miejsce w produkcji kuźni zajmowały militaria. Odkryte na tym obiekcie militaria polskie z XV wieku stanowią unikalny zespół zabytków. Są to fragmenty zbroi rycerskiej, liczne typy kolczug, miecz, groty włóczni, topory bojowe i tasaki, fragmenty kuszy, języki spustowe, strzemię naciągu kuszy, kilkaset grotów, beltów do kuszy i strzał łuków oraz części oprządzenia rycerza i jego konia, zwłaszcza ostrogi, strzemiona, wędzidła i podkowy.

Ciekawą grupę militariów stanowi zespół grotów, beltów do kuszy znalezionych w rozproszeniu. Odbiegały one formą od wyprodukowanych w miejscowym warsztacie i znanych już w innych zespołach z terenu ziemi chełmińskiej. Te odmienną i rzadko spotykane groty są typową formą wschodnią i niewątpliwie potwierdzają informacje przekazów pisanych, że wśród wojsk polskich działających na terenie państwa krzyżackiego były również oddziały ruskie. Datowanie obiektu w oparciu o źródła archeologiczne znalazło całkowite potwierdzenie w źródłach pisanych, m.in. w rejestrze strat sporządzonych dla terenu ziemi chełmińskiej przez Zakon Krzyżacki po wojnie w 1414 r. Wśród zniszczonych przez wojska polskie i współdziałające z nimi oddziały litewsko-ruskie miejscowości znalazły się również i Plemięta ograbione i spalone. Dzięki temu dwór rycerski uległ gwałtownemu zniszczeniu. Znalaziono pełne wyposażenie narzędzi i sprzętów metalowych, osobistych i produkcyjnych oraz prochy ówczesnych mieszkańców /9 osobników/ szukających schronienia w najniższej kondygnacji budynku.

Badania będą kontynuowane.

POLANOWICE, gm. Kruszwica
woj. bydgoskie
Stanowisko 4

patrz
wczesne średniowiecze

POLANOWICE, gm. Kruszwica
woj. bydgoskie
Stanowisko 6

patrz
neolit